

La Mainada

Preu: 15 cèntims. - Any I. - Núm. 15
Barcelona, 16 de setembre de 1921

— Mamà! mamà!... El ratolí que cercaves ahir vespre, és aquí, que t'espera!

LA MAINADA

Redacció i Administració: Vich, 16. - Telèfon G. 1471. - Barcelona
Subscripcions i correspondència: Quiosc del Liceu, Rambla del Centre

Correu de LA MAINADA

(Tancat el dijous, dia 8 de setembre)

Hem rebut originals per a la nostra secció del *Jardinet de Passatemps* dels col·laboradors i col·laboradores que esmentem tot seguit, als quals demanem recordin el que vam dir la setmana anterior, això és: que tot el que sigui aprofitable anirà sortint de mica en mica, i el que resulti dolent anirà al cistell del paperam. Noms dels estimats mainadistes: S. Casadevall, de Terrassa; Josep Colomer; Lluís Pagès i Pujol; l'agraciós molt el que em dius i la franquesa que em demostres. Pas bé d'estudiar. Avant!; Jaume Estany; A. P. J.; Francesc Rafa Brossa; Trencaclosques i C.; Antoni Gándara; J. Antolí; Juli Vert; Rafel Garcia; A. Verdaguer i Homs, en C.; E. Exrà; O. Crestoni; Francesc Barceló (Atendre l'indicació que em feu); Pau Bertran i Puig; Joan Margarit Serradell; Josep M.ª Duran Ginesta; Josep Viñes; Jaume Bover i Argerich; Josep Combas; Francesc Sancho; Joan Morató; J. Mas (Mercès, benemèrit!); Eduard Paré W.; Agustí Mir i Artigas; B. Alegret; Masachs Barca i C.; Llorenç Gibert i Roig; J. Llorens; J. Aparició; Dionís Pareta; Eudald Sala; J. Baren; Orland Andrés i Felicià Plana.

També hem rebut *xistos il·lustrats i sense il·lustrar*, que publicarem amb les mateixes condicions que tot lo altre, dels estimats nois i noies següents: I. Amat; R. Samsó; J. Colomer; Jaume Sendra; Juli Vert; J. Serra; Menció Balaguer; Pau Bertran i Puig; Joan Margarit i Serradell; J. Salio; Joan González; Pepeta González; Un català; R. Mola; A. Llibri; Ricard Coll; Joan Gomis Pons; Néstor; Pepito Vilageliu; Artur Buisson; M. Marcial Badia; Dionís Pareta; Dolors Morató; J. Pibernat i Anselm Buixeda Feliu.

Finalment hem d'acusar rebut de treballs literaris, en prosa o vers, als col·laboradors i col·laboradores, amics nostres: Joaquim Serra; Ramon Segarra (ja penseu en l'almanac!); Pere Xifré; M. Balaguer; C. Exrà; Joan Margarit Serradell; Jaume Bover i Argerich; A. Bruguera Garriga; Néstor; Bernat Alegret; Llorenç Gibert i Roig; Jaume Estany; Josep Guixà i Mateu; L. Navarro Costabella (El correu del número 13, encara que portava la meua firma, no era escrit meu. Jo no tinc tan mal genit, cert! De totes maneres, anirà el que resulti més depurat i millor de tots. Envieu i triarem amb el Mestre Avel·lí; vellaquí!); Pere Bosch (No us amoineu, però hem rebut ja tantes coses de nois afanadors, que hi ha aquí, a la Redacció, gent escamada. Perdoneu!); Eduard Paré W. (Ja crec que us vaig contestar respecte a l'historieta); Juli Vert (Estem escudint la manera de realitzar el vostre projecte); Francesc Llorca (La bona volun-

tat sempre és d'agrar. Envieu i veurem!); Felicià Plana (Et queixes de que no hem publicat res teu, i no tens raó! Al contrari, nosaltres deviem haver-nos enfadat amb tu, perquè et publicaréms uns versos que tingueres l'audàcia de firmar i han resultat d'un altre. Vols que et digui quelcom més: No vull avergonyir-te. Esmena't i envia coses teves. El copiar d'altres està mal fet!); D. Torres-Pardo (Ja està firmat tot lo dels concursos, senyoreta; les solucions, em sab greu, però arribaren tard. Altra vegada tindrà el gust d'incloure-les! Als seus peus!); R. R. S. (Ja t'encomanaré a Déu per a que et faci un bon minyó. No profanis l'idioma català amb paraules grolleres! Aquell a qui tu insultes, sé que t'estima); Lluís Ferran Gelabert; Pere Ros Delm; Josep Ferragut; Juli Mestres; Ricard Tarragó i Mercè Fontanilles.

Hem de fer esment d'una carta col·lectiva que firmen els nois Lluís Vila Mateu, Mateu Garcia, Marian Vidal, Joanet Andreu, Carles Alonso, Josep M.ª Gibernau, Manuel Ripoll, Joan Anglo, Dionís Sánchez, Josep Sabater i Anton Capdevila. Realment no mereixem els elogis que ens dediquen. Agraim, amb tota l'ànima, l'entusiasme amb que s'ofereixen per a fer propaganda del nostre volgut setmanari a tot arreu de Catalunya!

Ens plau el judici que En Nap Buf ha meregut als nostres bons lectors Josep Anton i Joan Vila. Corresponem als seus bons desigs. Cada dia farem millor el periòdic, com van veient. Una abraçada a tots, de

EL GUIA JOAN

Els sorteigs de LA MAINADA

SORTEIG D'AVUI

COM sigui que no s'ha presentat ningú a recollir el **Burret de roba** que sortejàrem en el número 8, avui tornem a sortejar-lo. Preguem al que el tregui que vingui a cercar-lo. Es tracta d'una joguina deliciosa: té les potetes damunt unes rodes de ferro, i les articula, així com les orelles. Una monada.

En aquesta mateixa plana hi va el número que correspon al present exemplar.

Cada dia el dia 16 d'octubre.

ELS FULLETINS DE "LA MAINADA"

Pròxima a acabar-se la novel·la En Nap Buf, detectiu, amb la qual tan bellament hem inaugurat la nostra Biblioteca, hem d'assabentar als nostres llegidors que seguirà a En Nap Buf una altra obra que, com aquesta, ha de merèixer, amb seguretat, el favor i l'interès del públic.

Un dels més notables escriptors catalans que s'han significat en la literatura per a nois, **En Ramon Reventós**, el qual va dirigir, tot el temps que es publica, la pàgina infantil de La Publicidad, ha escrit expressament per a la publicació en la nostra Biblioteca, una novel·la interessantíssima, plena d'emoció i delicadesa, amb el suggestiu títol de

ELS CAMINS DE LA SORT

La nova producció d'En Reventós, il·lustrada per un dels millors dibuixants de la terra, començarà a repartir-se als llegidors de LA MAINADA des del número 17.

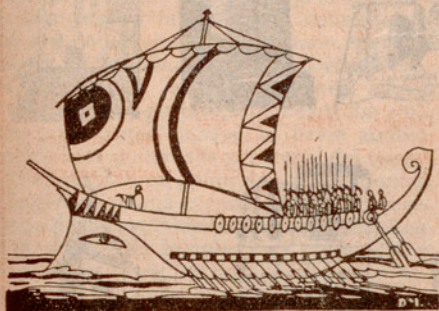
En el número pròxim detallarem les condicions mitjançant les quals ens encarregarem de l'enquadernació d'En Nap Buf, detectiu.

Ja la setmana passada havíem de donar compte als nostres lectors d'una gran solemnitat registrada dins la vida cultural intensa, que fa de la nostra Barcelona el cap i casal de Catalunya.

Es tracta de la Festa de Mar, organitzada per l'Escola que vora la platja de la Barceloneta ha edificat, amb veritable magnificència, el nostre Municipi, per les nobles suggestions de la Comissió de Cultura.

L'haver dedicat el nostre número anterior a la commemoració de l'11 de setembre, ens va privar de donar notícia als nostres lectors d'un dels més bells espectacles que mai hagi contemplat la mainada, en cap ciutat del món.

En la platja, vora mar, es reuniren més de cinc mil nois, gairebé tots mariners, fills de pescadors i menestrals de la Barceloneta, vius com tota la gent de vora de mar, macos, gentils, amb els seus trajes de festa, de colors alegres, clars i lluminosos...

Davant d'aquesta meravellosa multitud, uns valents nedadors i nedadores infantils lluitaren, en una bonica prova de nació, per a conseguir la victòria.

Demaneu crits i ovacions per a aclamar als vencedors, així que anaven arribant a la meta! Quina joia! I acabat el concurs, un suculent berenar. I mentres els nens i nenes

menjaven pa i pernil i fruites, amb bona gana, tot era engegat globus, que s'enfilaven, drets, amunt, amunt, amunt...

QUAN els ulls de tota aquella mainada baixaven del cel a la mar, heus aquí una gloriosa visió: una nau grega que venia de lluny, amb un cigne a la proa, aconduint a l'heroi Ulises acompanyat de guerrers xamosos, tots resplendents, amb llances i cascos i espases, i amb uns escuts rodons, grans, polits i bells com les safates dels festins dels reis...

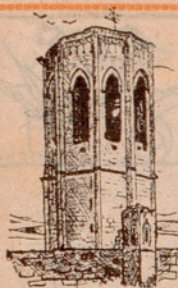

Surt la nau del mar, i munta sobre la sorra de la platja; desembarquen els grecs i busquen a Filoctetes. Aleshores comença la representació d'una formosa tragèdia. Els nois següen amb dalit les peripècies del drama; i quan els guerrers vinguts a la platja, tornen altra vegada a la nau, i s'emporten a Filoctetes, i s'allunyen... ¡puja al cel una immensa cridòria, un clamorós adéu de comiat! I cinc mil mans fan voliar mocadors envers al mar: adéu! adéu!

La nit, en acabar la festa, s'omple d'estrelles. Així no es tirà el teló en aquesta funció. El silenci i l'acabament vingué del cel...

Hem d'estimar tres noms, tot recordant-los: els de l'il·lustre pedagog N'Ainaud, del gran poeta Ventura Gasol i de l'esquisit mestre En Vergés, perquè a la devoció d'aquests homes per la mainada es degué la festa. I perquè d'ells hem de rebre molts bens, nois de Catalunya... **EL GUIA JOAN**

142. Església del Pi,
Barcelona
(NÀSTHER)

143. La Seu,
Manresa
(P. ARMENDON)

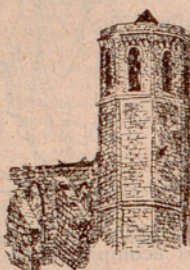
144. Sant Salvador,
Vendrell
(ASSUMPTA SOLER)

I CONCURS DE LA MAINADA
**ELS CAMPANARS
DE CATALUNYA**

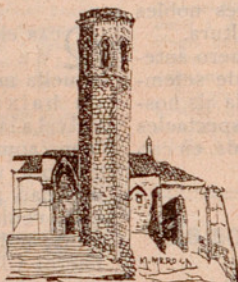
(Vegeu-se les condicions assenyalades per a poder optar en aquest Concurs, en els números 1, 2 i 3 de LA MAINADA)

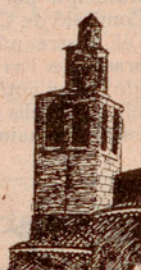
145. Sant Antoni,
Vilanova i Geltrú
(F. FOSAS ALBONET)

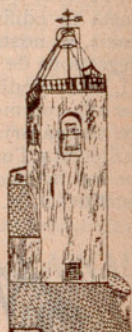
146. Església del Pi,
Barcelona
(L. HUGUET)

147. Sant Llorenç,
Lleida
(M. MAROLA)

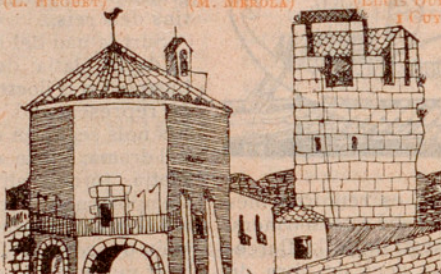
148. Sant Cugat
del Vallès
(LEUÍS OUVRAÏ
i CUYAS)

149. Sant Esteve,
Pareis
(JAUME CARRERAS)

150. Sant Pere, Figueras
(RAMON CANET)

151. Sant Feliu de Guíxols
(J. TORRENT)

152. Sant Martí Vell,
Barcelona
(R. BUSQUET)

153. La Seu, Vich
(SALVADOR PUIGI)

154. Sarrià
(JOSEP MOIX)

155. Sant Jaume, Bar-
celona
(PIBAR PUIG CAMPANER)

156. Trèmp
(J. NÚRI)

El que ens conta l'avi

© P. Torri

EL CARBONER DE BRISGAW

(TRADICIÓ ALEMANYA)

Amenys d'una llegua de Friburg s'aixeca la gran muntanya que en diuen la Rosskopf. S'hi puja per un camí que diríeu encantat, de tant placent i misteriós, obert sota les branques d'uns arbres corpulents i amb tots els marges sembrats de flors.

En aquest bosc que volta la Rosskopf, hi vivien, fa temps, un carboner, home honest i treballador, amb son fill, — un alegre i vigorós donzell, galant mosso, garrit i emprenedor, — qui ajudava a son pare amb tot l'entusiasme d'un bon fill, i així, els dos, vivint en una trista i petita cabana que s'havien construït amb troncs d'arbres; palla, brancatges i fang, estaven contents de llur sort, no desitjant res del món, perquè res del món sabien, i res havien vist. Però, un dia, Rodolf, el jove carboner, hagué d'anar a ciutat a portar carbó i es trobà amb unes grans festes, perquè hi havia arribat un dels més poderosos prínceps del regne i tot es vessava en honor seu. Rodolf entrà a l'església i quedà corprès en veure l'elegància dels vestits de tots els que omplien la gran nau del temple; i es meravellava de la riquesa que, en llurs abillaments, ostentaven les dames que ocupaven les llunetes, construïdes expressament per a tal festa.

Després d'aquella funció prou enlluernadora per a un bosquerol, Rodolf, seguint a la multitud, es trobà davant del castell, quedant encara més admirat quan va veure als cavallers que, amb ses riques armadures, es preparaven per al torneig.

En fer-se nit, l'admiració del jove carboner pujà de punt quan vegé la ciutat il·luminada. Les campanes brandaven en sons alegres. Els cants de la gent del poble omplien l'aire barrejant-se amb els sons alegres de les campanes. Colles de jovent divertida, dancaven per les places. L'armònica música de les dolçaines s'escapava pel defora de la finestres obertes del castell.

L'endemà, Rodolf, se'n tornà a la cabana, pensatiu i malhumorat. En entrar al bosc, el bosc li semblà trist. La cabana li aparegué despreciable i bruta; en posar-se al tre-

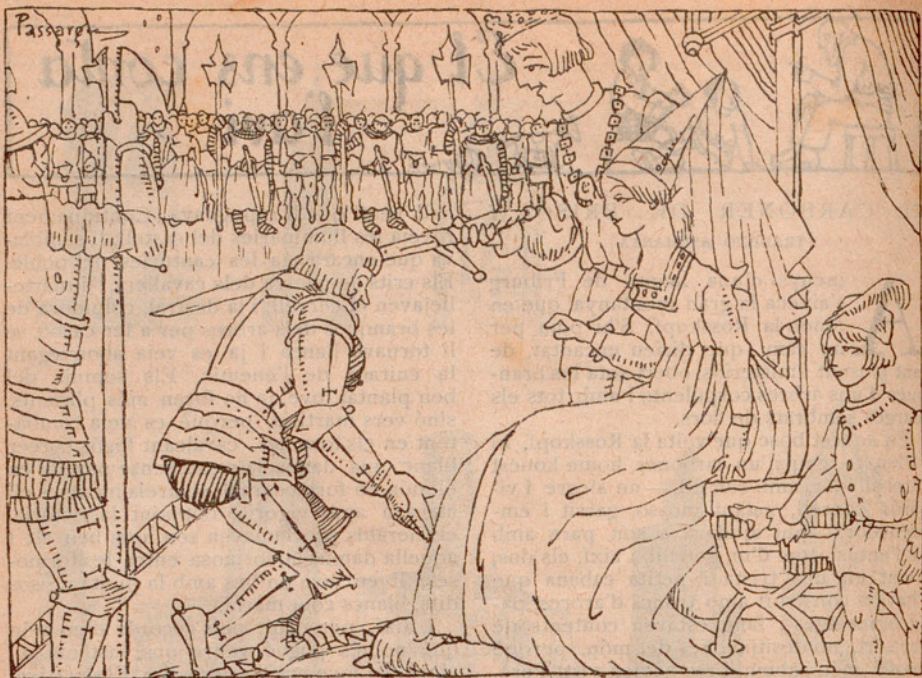
ball sentí que li repugnava. Continuament reveia les lluminàries del castell; li semblava que encara oïa les cantúries del poble. Els crits de guerra dels cavallers, li martel·lejaven el cervell, i la destal, colpadora de les branques dels arbres per a fer carbó, se li tornava llança i ja es veia abonyegant la cuiraga de l'enemic. Els somnis del ben plantat jove, ja no foren més plaments, sinó vers martiris, perquè es veia combatent en els torneigs, cavalcant fogós corcer blanc; una damisela rossa, sense parella en el món en formosura, li somreïa mentres ell atacava amb vigoria, obtenint la victòria, els heralds proclamaven son nom ben alt i aquella damisela, formosa entre les formoses, li enviava un bes amb la punta de sos dits, blancs com marfil.

I, així, perseguit pels records d'un món que només pogué veure uns instants, el viure del jove era un desesper. El seu pare, en adonar-se de la tristesa del seu fill, li preguntà què li passava. Rodolf digué:

— Pare, no em plau ésser carboner. Jo sóc fort, jove; em sento amb forces per a combatre i guanyar llorers en la lluita, i després d'haver vist aquell torneig del príncep, no penso en altra cosa que en la carrera de les armes; jo voldria ésser soldat.

El vell prou li va fer totes les advertències que sa experiència li dictava, més tot fou debades. Rodolf continuà sempre somniant amb son fogós cavall blanc i menyspreuant cada dia més l'ofici de carboner, ço que produïu algunes renyines fortes, entre pare i fill. Un dia que ambdós sostenien a grans crits llurs opinions sobre el pensar de cada u, un ermità que s'escalgué passar per davant de la cabana, i que tenia llur cova amunt de la muntanya, els preguntà el perquè d'aquella disputa entre pare i fill. Rodolf li contà ingènuament, tot el que havia passat, el que pensava i el què pretenia. L'ermità, agafant la mà del noi, se'l mirà fixament als ulls, i, per fi, li digué:

— *Tot sia per Déu*, fill meu. Que això sigui la teva manera d'obrar sempre. T'asseguro que faràs carrera. Ves-te'n demà mateix amb ton pare, a fer carbó allà baix, al peu d'aquelles roques. Allí hi ha el començament de la teva fortuna.

L'endemà, pare i fill, seguint les instruccions de l'ermità, se n'anaren al lloc citat i... allà on havien cremat la pira de fusta, hi trobaren un llengot de plata. A la cuïta següent, altre llengot, i aixís, durant setmanes i mesos, acabada cada cuïta en recollien un. La benedicció de l'ermità estava amb ells. Sempre el mateix treball i sempre el mateix resultat. I, com que la prudència del vell s'encomanà al jove, cap d'ells digué mai res a ningú de sos tresors; i, esperant l'hora en què poguessin servir, els enterraven en un clot dintre la cabana.

En aquells temps, esclatà una violenta guerra entre el príncep Leopold, que governava el país, i el príncep veí. Després d'haver guanyat moltes batalles, al príncep Leopold se li girà la sort, i, en una lluita decisiva, quedà vençut, sol, abandonat de sos vassalls, i, sense homes, ni diners, es refugià en un castell amb llur família. Quan el vell carboner s'assabentà d'aquells esdeveniments, cridà a son fill i li digué:

— Ha arribat l'hora de que demostris el teu valor. El nostre príncep ha caigut en desgràcia. Ves-hi, ofereix-li els teus serveis al mateix temps que tots els nostres tresors.

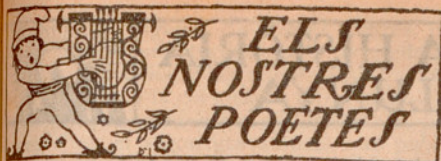
Rodolf, radiant de goig, se n'anà al cas-

tell i Leopold rebé aquella oferta inesperada amb llàgrimes als ulls, i donant mercès a la Providència que li enviava aquell socors. Donà una espasa a Rodolf amb la promesa de confiar-li el comanament d'una part de son exèrcit. Rodolf, brandant l'espasa, cridà:

— ¡Tot sia per Déu! — i el coratge del guerrer, brillava com llampecs en els seus ulls. Cada dia Rodolf desenterrava un o dos llengots i els pujava al castell. Leopold reorganitzà un exèrcit de valents i es llençà a la lluita. Rodolf comanava l'ala esquerra, i amb gran heroisme, guanyava la primera batalla. A la segona es llençaren amb tal braó ell i els seus, damunt del príncep enemic, que el mateix Rodolf el feu presoner. Era la batalla decisiva. La guerra havia finit. El presoner tingué d'acceptar totes les condicions que se li imposaren i Leopold tornà a ésser amo i senyor de tots sos dominis i Estats.

I volent premiar els grans serveis de Rodolf, l'armà cavaller i el casà amb la més formosa de ses filles. El vell carboner deixà la cabana, per habitar en un sumptuós palau, i l'ermità davallà de la muntanya per a beneir el matrimoni dels dos enamorats.

J. BERGA BOADA

SÓC PETITA, MOLT PETITA...

A « Teresita » Rocabert

A mi em diuen « Teresita »
— que me'n diuen i me'n dic —
i perquè sóc tan petita
troben el meu nom bonic.

En el nom hi ha boniquesa
perquè el diuen bellament,
i sap dir-lo així amb dolcesa
el meu llavi resplendent.

Duc a dintre el cor guardada
una joia que m'escau
i en els ulls la llum amada
d'aquest cel tan pur i blau.

Veig amb goig la meravella
de les coses que sé dir.
Sóc encara una poncella
i perfumo ja el jardí.

Si sóc llesta i endreçada
i tothom riu vora meu,
és que duc orisflamada
la bondat que em dona Déu.

Sóc petita, molt petita,
però veig el món bonic.
A mi em diuen « Teresita »,
que me'n diuen i me'n dic.

Al matí la mama em lleva:
són tan clars els dematins!
Com me plau a vora seva
conversà i menjar llamins!

I faig gresca i ric i ploro,
recorrent d'ací i d'allà.
Si la mama és lluny, l'enyorbo;
si és aprop, la faig cridà.

I m'empaita i no m'alcança
perquè tresco pel jardí...
Després vull fer la balança
gronxolant-me al balanci.

Al migdia en ser a taula,
quan és l'hora del dinà,

el meu papa diu la faula
del pastor i el rabadà.

I m'esplica les rondalles
i juguem dant-nos les mans.
Com me plauen les contalles
de les Verges y dels Sants!

I m'encisa tota cosa
i el què diuen i el què dic
i però no tinc cap nosa
tant si ploro com si ric.

Potser sigui un poc distreta
en moments enjogassats,
però a voltes sóc quieta
si els meus braços són plegats.

I donada al bell caprici
per la gràcia que hi ha en mi,
cabriolo a tot desfici
fins a l'hora de dormir.

« Teresita », « Teresita »,
— dic a soles en sè al llit —
les bondats de Déu medita
perquè et dongui bona nit.

I resant quedo adormida
en uns braços divinals
i floreix de nou ma vida
entre somnis celestials.

RAMÓN RIBERA

A UN OCELL MATINER

Cada matí ve un ocell
en el jardí de ma casa
a despertar el meus fills
amb cançons belles i gaies.

I l'escolto fervorós
com escampa llurs glosades,
estimant l'ofertament
que'ns ofrena amb delectança.

Beneït nostre ocelló
que salta de branca en branca
i porta, als llavis dels nins,
un somris amb joia fausta.

— EMILI GRAELLS CASTELLS

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

OLÈRDOLA, CIUTAT IBÈRICA

OLÈRDOLA o Olèrdula és avui el nom d'un municipi del Penedès, d'uns 1,500 habitants, format per nombrosos caserius esbarriats (La Barquera, Càn Torres, Moja, Plana Rodona, Sant Pere Molanta i Viladellops).

Però aquest nom històric, o millor dit prehistòric, correspon a una antiquíssima població bastida al cim d'una muntanya, a uns set quilòmetres de Vilafranca del Penedès. Des de dalt s'obria tot el ric pla penedesenc. Avui encara hi ha les restes de l'antiga població i les ruïnes d'un castell. És un lloc voltat de penya-segats per tot arreu, menys per un costat accessible, que fou tancat per la muralla.

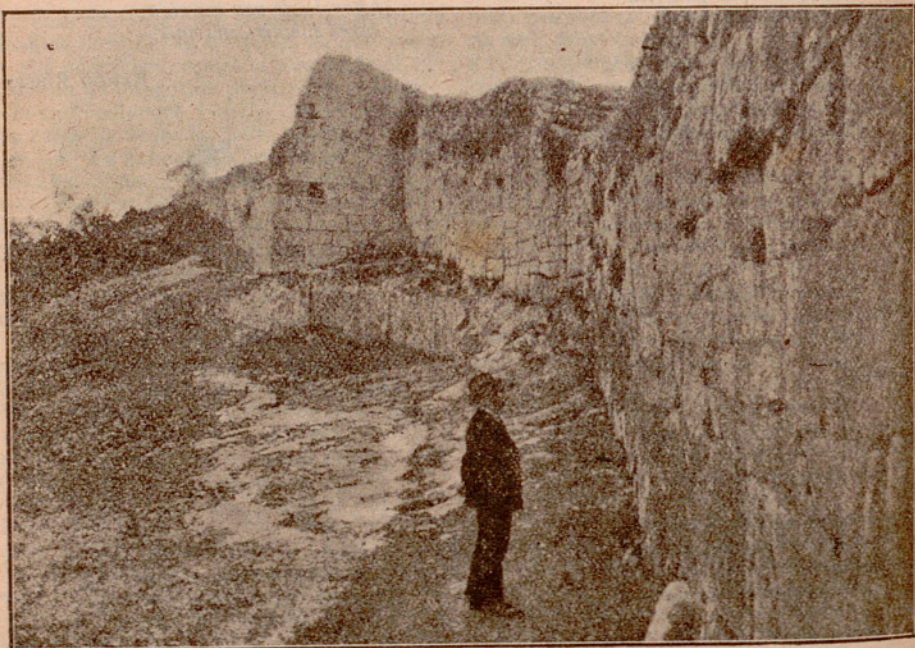
La muralla d'Olèrdola està força ben conservada. Després de la de Tarragona, és la que es conserva millor a la nostra terra. De la muralla d'Olèrdola s'ha dit que, amb la de Tarragona, són els exemplars més com-

plets i ben conservats que resten a la nació catalana.

Durant molt de temps s'havia discutit sobre l'antiguitat i el caràcter d'aqueixes muralles. Hi havia qui les feia molt antigues, de segles i segles abans de Jesucrist, i qui les considerava romanes. Excavacions fetes de poc per elements de l'Institut d'Estudis Catalans han permès assenyalar la data aproximada de les dites muralles i el caràcter de la població d'Olèrdola. Resulta que era aquesta una ciutat dels ibers, els vellissims avis dels catalans, i que les muralles foren alçades en els segles I o II abans de Jesucrist o sigui en els últims temps de la civilització ibèrica a la nostra terra.

En les excavacions s'han trobat bocins de terrissa ibèrica barrejats amb terrissa anomenada campaniana, procedent de Campània (Itàlia).

Les pedres de la muralla d'Olèrdola són de diferent grandària, però abunden les grosses, havent-n'hi fins de 2'40 metres

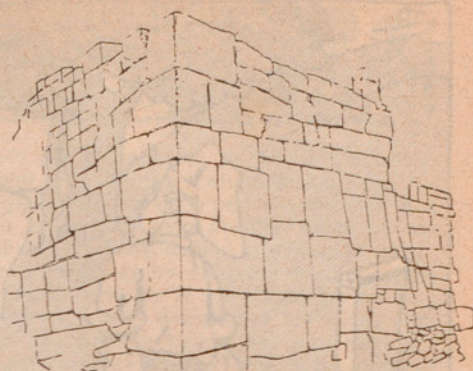

Muralles d'Olèrdola

d'amplada. Algunes d'aquestes pedres, no sols van ésser retocades pels picapedrers abans de col·locar-les al mur, sinó que, en procedir-se a la col·locació foren esmossades perquè encaixessin millor, com es pot veure en el segon gravat dels que publiquem. Aquest procediment dels carreus mossats també s'observa a la muralla ibèrica de Sant Antoni de Calaceit (Baix Aragó).

La Olèrdola ibèrica era una població gran i important. Si Emporion (Empúries) és, a Catalunya, la ciutat típica del grec, i Tàrraco (Tarragona) és la ciutat típica dels romans, Olèrdola és la ciutat típica dels ibers, com fa observar un intel·ligent investigador de la prehistòria catalana. Fou Olèrdola, en els temps ibèrics, una població tant o més gran i nombrosa que la famosa Numància.

Les cases de l'Olèrdola ibèrica eren baixes i grisenques. Per a bastir llurs cases els ibers d'Olèrdola, com els d'altres poblacions, aprofitaven el desnivell del terreny. Tallaven la roca viva posant-la plana al nivell de l'entrada, i així la roca tallada els donava ja feta la paret del fons i una bona part de les parets dels costats. En algunes cases s'han trobat els forats de la roca on estaven ficats els extrems d'unes bigues, la qual cosa demostra que aquestes cases tenien planta baixa i pis.

Exemple de carreus mossats a les muralles d'Olèrdola

La caça devia ésser la principal ocupació i la més important font de vida dels ibers d'Olèrdola. En els llocs alts, com Olèrdola, hi acudia amb molta abundància la caça major. Cèrvols i senglars entraven al clos de la població, i, quan eren dins, s'els feria i agafava amb facilitat.

Per la fixació del caràcter i de l'època de les restes que hi ha, Olèrdola veu créixer avui la seva vàlua arqueològica.

A. ROVIRA I VIRGILI

L'ONZE DE SETEMBRE.—L'HOMENATGE ALS HEROIS

PERQUÈ no perdi actualitat, escrivim aquestes ratlles en el moment d'entrar en màquina aquest número.

L'homenatge dels catalans a En Casanova, com a representació de tots els herois que en 1714 caigueren defensant la causa de Catalunya, ha estat aquest any superior a tots els anteriors en entusiasme patriòtic i dignitat catalana.

Centenars i centenars de corones i rams foren entregats a la comissió organitzadora, havent d'esmentar, en primer lloc, els de les entitats catalanistes de terres americanes, que per primer cop contribuïren a l'homenatge.

Durant tot el dia, una generació de milers de persones acudiren a fer acte de presència al monument de l'heroi, i els cants i ritors patriòtics ressonaren sovint, com una esperança.

LA MAINADA també hi concorregué. Durant el matí es repartiren milers de banderetes nostres, d'aquestes banderetes que ja tot-hom coneix i estima, ostentant-les amb orgull. A la tarda, els nois i noies de les pa-

triòtiques institucions «Mossèn Cinto» (escoles, Orfeó i Chor), ens feren la mercè de portar-hi la nostra ofrena: una branca de llorer, amb una cinta barrada que ostentava l'inscripció: «LA MAINADA als herois del 1714».

Nens i nenes, llegidors nostres: que l'heroi sacrifici dels màrtirs que diumenge passat honoràrem, sigui espill on us emmiralleu per a donar a la pàtria tota la glòria que ja de ningú més que de vosaltres pot esperar!

Auca de LA MAINADA

LA GUERRA DE SUCCESSION o la pèrdua de les llibertats catalanes

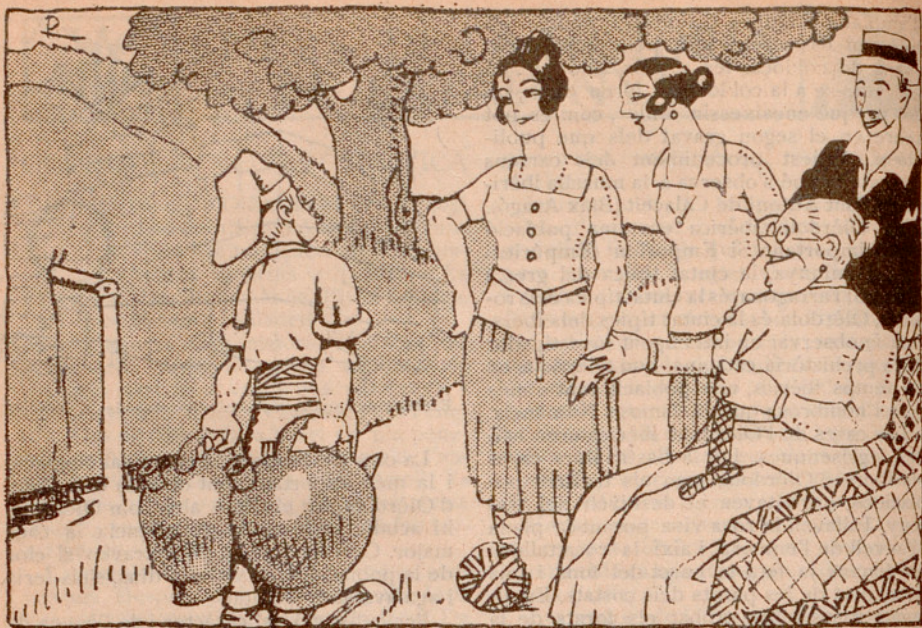
Narració fidel de la gloriosa gesta

Dibuixos de LAO ROMERO. Rodolins de JOAN LAGUA LLITERAS

10 cèntims.

Demaneu-la a tot arreu.

Els corresponals de fora que desitgin tenir-la per a servir als seus compradors, que escriguin a la Societat General Espanyola de Llibreria.

EL BENEIT DEL POBLE

Es aquella font propera al poble, el lloc de reunió de la «colònia» estiuenca. Allí, sota aquella salzareda, les *mamàs* s'ocupen en *retallar* o bé parlar de l'eterna qüestió de les minyones; els *papàs* discuteixen l'assumepte del Banc de Barcelona; les noies *flirtegen*; ... però tot això sense *entrain*, amb certa mandra, com si fessin temps esperant alguna cosa... I així és, en efecte: ¡Esperen al beneit! L'arribada d'aquest, que ve a omplir els cantis, és motiu de gran gatzara. La gent el crida; li fa preguntes, que ell, amb sa mímica, contesta de la manera que pot, car, si bé hi sent, li manca l'ús de la paraula. El pobret és raquític, petit, d'una intel·ligència el desenrotlló de la qual s'és definitivament aturat a l'edat de set o vuit anys. Es com un infant amb cabells que ja blanquegen. La seva mirada és clara, bonadosa, humil... No és un mendicair, que ell ha sabut agençar-se la seva manera de viure portant aigua d'aquella font a les cases que n'hi demanen. Per a remerciar una almoïna, es treu amb les dues mans la barretina vermella, amb un gest mig d'autòmata mig de pallaso de circ, la qual cosa provoca les rialles dels qui se'l miren. Tothom hi té dret! Un, amb el bastó, fa

com si li volgués trencar els cantis; l'altre se n'hi endú el carretó amb que els transporta; aquell li estira el nus de la corbata; el de més enllà li treu la barretina; i, de tant en tant, un crit, desseguida chorejat, de «Peret, balla!»... i ell balla, giravoltant feixugament — apar un ós de *húngaros*! — mentre va rient, rient sempre... i el seu riure s'encomana a molts.

No a tothom, afortunadament. Sempre hi ha algú a qui aquell espectacle fa posar seriós i li fereix profundament la seva dignitat d'home: és perquè pensa que la inconsciència d'un desgraciat, d'un malalt, no pot, no ha de servir de diversió al pròxim.

Penseu-hi, també, vosaltres, petits llegidors de LA MAINADA. No rigueu mai davant d'un esguerrat, davant de la deformació, espiritual o física, d'un ésser humà. Rigueu, sí, davant de la caricatura d'aquesta deformació, davant d'un *Charlot* o d'un *Fatty*. Allí us trobeu enfront d'una simulació feta per un artista que amb gran sentit de la comicitat, sap accentuar la manca d'harmonia d'un gest i fer-lo devenir ridícul. Ell sap prou bé que ningú s'imaginarà, ni un sol moment, que el defecte que simula sia real, car si aquella ficció arribés a confondre's amb la realitat, perdria tot el seu caràcter còmic.

D. i V. COROMINAS PRATS

LA REPÚBLICA DE LES FORMIGUES

PARLANT de formigues, es podrien escriure llibres sencers. Hi han hagut savis eminents que han dedicat allò més florit de la llur saviesa a l'especial estudi de les formigues, havent aquests fervorosos observadors rebut el nom de *mirmecòlegs*, terme que esdevé dels mots grecs, *mirmekos*, formiga, i *logos*, estudi; així, doncs, *mirmecòleg* vol dir estudiador de les formigues. Més d'un article haurem de dedicar a parlar d'aquestes petites bestioletes, ben conegudes de tothom i la laboriositat de les quals és per tot el món ben reconeguda.

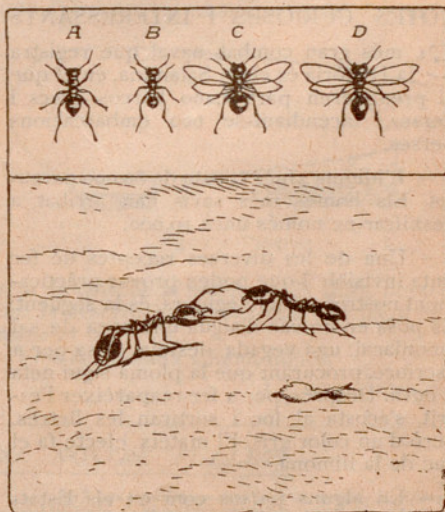
Avui parlarem només de la família de les formigues, la qual es compon de quatre individus; el *formigot*, que no té altra feina ni obligació que la de fer d'amo de casa, i el qual es manté ben peixat i recreat sense fer res, no intervenint ni en les feines ni en la direcció de la república. La *femella*, que no té altra missió que la de pondre ous per a assegurar la continuïtat de la raça, i que es troba quasi sempre situada al fons de la ciutat on viu, completament immòbil i inactiva, havent-li de posar fins el menjar a la boca. Les *dides*, que se les pot molt ben considerar com a les mestresses de la casa, puix són les que tenen compte del conreu de la fillada, de l'organització de la ciutat en la seva vida interna, i de totes les feines i quefers interiors de la república. I finalment, de la *obra*ra, propiament dita, que són les que fan les feines més pesades, les que han de tragar i transportar al niu tot allò que requereix pel seu avituallament, anant-ho a cercar ací i allà on es troba i carratejant-ho molt llargues distàncies, cuidant-se del proveïment de la població. Els formigots i les femelles tenen ales, emperò són molt inferiors en intel·ligència a les altres dues; les dides són més petites que les obreres, i sembla que són elles les que disfruten el més alt grau d'intel·ligència de l'espècie.

Encara no s'ha pogut esbrinar com funcionen les formigues les llurs repúbliques, puix tots els formiguers que s'han trobat han estat sotmesos a la humana observació, se'ls ha trobat en plena vida i apogeu.

En els estats de les formigues regna el

més ple comunisme; no hi ha ningú que sigui amo de res i ningú treballa pel seu propi profit; tot es fa per la comunitat. Allí no hi ha cap amo absolut quals ordres s'hagin irrevocablement d'acatar; la direcció i l'ordre de les diferents manipulacions i organització de la república, no corre a càrrec de ningú determinat; les dides porten una mena de balanç del que manca a les necessitats de la colònia, i les obreres es cuiden d'anar-ho a cercar i tragar-ho a voltes de distàncies molt llargues que poden arribar fins a cinc cents metres, distribuïnt-se elles mateixes la feina segons les llurs aptituds i resistència. Si el pes és excessiu es relleven una o diverses vegades. Pels voltants de la ciutat hi ha sempre guardians que vigilen que les obreres no facin el gandul; mai ningú no torna a casa sense portar-hi una cosa o altra, car no se la deixaria entrar. A la que torna a la ciutat sense res, se la rebutja o se l'apallaça, si cal, pels vigilants, obligant-la a tornar enrera a cercar qualche cosa de profit per a la col·lectivitat.

Generalment, en les ciutats de les formigues, formen com un petit turonet en el lloc on hi ha l'entrada; a molts traguers els

A, obrera - B, dida - C, femella - D, formigot

fóra impossible, després d'anar carregats ja un prou llarg trajecte, haver de pujar la càrrega per aquella mena de rampa que condueix a l'entrada. Doncs bé, en començar la rampa ja les esperen unes altres formigues, les quals els prenen la càrrega i la pugen fins la porta de la ciutat, i des d'allí, per mitjà d'un molt ben estudiat moviment, la tiren dintre, anant a caure en lloc ja prèviament sabut, on ja l'esperen unes altres obreres, que l'agafen i trans-

porten al lloc on estan emmagatzemats aquells materials. Totes les obreres que tragin en una mateixa cosa, entren sempre per la mateixa part, que és sempre la que es troba més aprop del lloc on han de deixar la càrrega.

Quan han de fer una llarga excursió per a anar a cercar alguna cosa un xic lluny, van l'una darrera l'altra, formant llarga corrua, capitanejades per la que va al davant, que sembla ésser l'única que sap el lloc i objecte de la caminada, puix s'ha observat que si es mata la que va al davant, les altres queden com esmaperdudes, sense saber què fer, i se'n tornen a la ciutat, d'on solen sortir-ne al cap d'una estona, en molt més nombrosa columna, capitanejades per un nou cap.

La més gran harmonia regna entre les formigues; mai no s'ha notat cap mena de baralles entre individus d'un mateix formiguer; ans el contrari, s'ha observat moltes vegades que es toquen amb llurs antenes i palps, com si s'acaronessin i amanyaguessin. Tot és indicatiu d'una gran disciplina i germanor, d'un gran concert i ordre. Tothom treballa pel seu bé i pel dels seus conciutadans; tothom contribueix amb el seu esforç al progrés de la ciutat. En canvi, entre els habitants de diferents ciutats, se sostenen unes lluites i guerres verament terribles i sagnants, de les que ja en parlarem un altre dia.

JOAN AMADES

NOTES CURIOSES I INTERESSANTS

EL més gran combat naval que registra la Història és el de Salamina, en el que hi prengueren part 2,400 barcos grecs i perses, incendiant-se 600 embarcacions perses.

— L'idioma xinès consta de 80,000 paraules. Els homes més savis han arribat a desxifrar-ne només unes 10,000.

— Una de les diverses receptes de fer tinta invisible i que poden provar pràcticament nostres petits llegidors, és la següent: Es posa en un vas d'aigua una unça de sal amoniaca; una vegada desfeta, s'usa per a escriure, procurant que la ploma sigui neta o nova. Després, per a fer reaparèixer l'escriptura, s'acosta al foc i sortiran les lletres, però d'un color gris. El mateix efecte fa el suc de la llimona.

— En alguns països com en els Estats Units — degut principalment a la potència de les màquines i a les bones condicions

del terreny — els trens porten la vertiginosa velocitat de 100 a 120 Kms. per hora.

Recopilat per ANTOLÍ TARRATS MAYOLA

UN NOI APROFITAT

Fou en l'Escola Graduada d'una vila de les comarques gironines.

Els mestres acordaren obrir un curs de conferències que es donaven en la mateixa escola, a les tardes dels dissabtes.

Prengien part en elles el senyor Rector, els senyors metge i apotecari i demés personalitats de la vila, desenrotllant temes de Moral, d'Higiene, de Física, etc., etc.

Un noi d'uns set anys, alumne del primer grau, fou preguntat un dia per un dels vicaris de la vila, en la següent forma:

— Què tal, Quimet, ¿ja t'aprofites força de les explicacions d'aquests senyors?

El noi respongué, amb tota la innocència:

— Sí, senyor; avui, mentre aquell senyor explicava, jo he fet tres planes de cartipàs.

I. JOELL

CONEIXEMENTS D'AVIACIÓ

LA CONQUESTA DE L'ESPAI

I

Des de que els germans Montgolfier descobriren el globus aerostàtic, per mitjà del qual l'home pogué solcar l'immensitat dels aires, es succeeixen d'una manera prodigiosa els perfeccionaments i nous descobriments que

permeten una relativa seguretat als navegants aeris.

El primitiu globus aerostàtic era de forma ovalada (Fig. 1) essent construït amb una tela fina al mateix temps que molt resistent.

Els Montgolfier, prenent per base la propietat que presenta l'aire, en re-

altre camí que el que el vent vulgui donar-los, i començaren de cercar la solució al problema de dirigir el globus.

I vingueren els dirigibles. (Fig. 3).

Els aeronautes ja podien governar ses naus amb la mateixa facilitat que els marins els vaixells de vapor.

Però, com que ço que ens proposem divulgar no és la aeronàutica en general, sinó l'aviació propiament dita, és a dir, la ciència de remuntar-se per l'espai amb aparells més pesats que l'aire, en els números successius ani-

Fig. 1. — Globus Montgolfier

montar-se espai amunt un cop puja en graus de calor, pensaren que si una bona quantitat d'aire calent era tancada en una envoltura, podria molt bé aixecar un pes relatiu amb la seva força.

Construïren, primerament, una bossa de paper fi, escalfaren l'aire que contenia, i, així, nasqué la bomba que tanta joia dona a la mainada en les festes de barri.

De perfecció en perfecció arribaren al globus esfèric (Fig. 2) i substituïren l'aire calent per l'hidrogen.

Però, l'home de ciència, la missió del qual és avançar sempre en el camí del progrés, considerarà que era un pas molt xic ço de que l'animal més perfecte de la creació hagués de solcar els aires a mercès del més lleu ventijol, car aquells globus no tenen

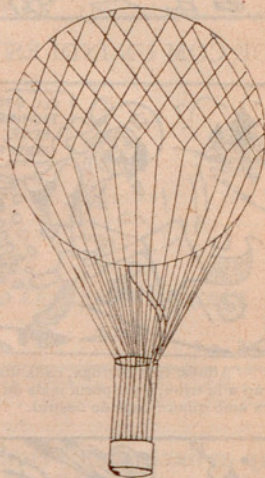

Fig. 2. — Bomba esfèrica

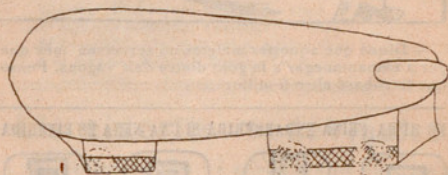

Fig. 3. — Dirigible

rem donant, de la manera més clara possible, la descripció del aeroplà i el medi de manejar-lo.

Fins la setmana vinent, doncs.

L'ONCLE AVIADOR

EL NOSTRE FULLETI

Junt amb aquest número repartim als nostres llegidors el penúltim plec de 16 pàgines de la interessant novel·la

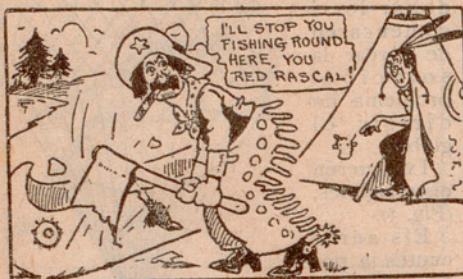
En Nap Buf, detectiu

original d'En JOAN LAGUJA LLITERAS

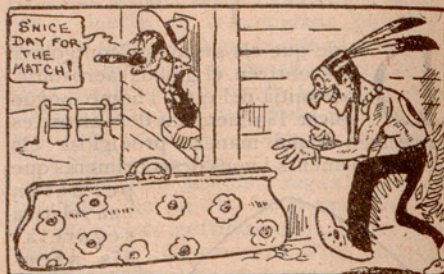

Allò que fa riure els altres nois

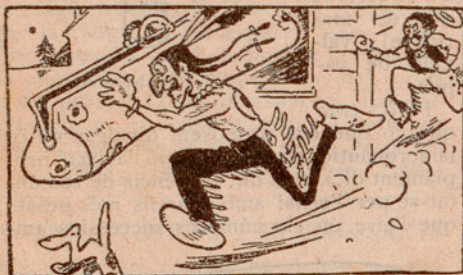
DE COM UN INDI ÉS MÉS LLEST QUE ALGUNS HOMES DEL FAR-WEST

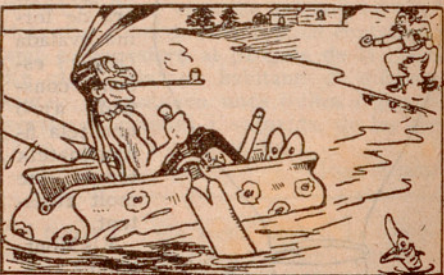
— Aquest indi Lletuga, cada dia fa alguna escapadòria cap a la tribu, i em porta mals de cap. Li desfaré la barca amb quatre cops de destrat.

— Aquest cap de policia Corgruixut em deixa sense barca; però jo trobaré altra mena de navili. Et dicjo que sí, germà; ja veuràs!

— Diuen que aquestes maletes no serveixen més que per a empantanegar a la gent dintre dels vagon. Penso que li trobaré altre fi millor...

— Adeu, Corgruixut! Crida, home, crida; no m'encado. Et queda el dret de cridar i fins d'estirar-te els cabells, si et plau!

(Del Comic Cuts)

NO HI HA FEINA ENDARRERIDA SI UNA NENA ÉS EIXERIDA

EL VELL MESTRE COCODRIL QUE TÉ UNA ESCOLA EN EL NIL

La tieta Pepa li encarrega a la Núria que capdeilli tot el fil que el gatet ha desfet, tot jugant. La nena no acabaria mai; però té una idea: Lliga el cap de fil a la baldufa, la fa ballar ràpidament, i ja tenim el capdell fet!

(Del Chips)

- Porti, senyor elefant, aquest premi a aquell bergant.
- Té, hipopòtam Carapigues, una capceta de figues!
- A tu, eixerida granota, et porto dolça compota.
- Al conillet Mongeteres li donaré unes ulleres...

(De Children's Fairy)

JARDINET DE PASSATEMPS

IMPROVITZACIÓ

D'UN MOTOR TÈRMIC

Agafeu una espelma, i la talleu de manera que el ble quedi al descobert per ambdós extrems. Amb una agulla de cosir gairebé candent, travesseu perpendicularment l'espelma en un punt equidistant

dels extrems; quan l'agulla sigui freda, la cera solidificada al seu entorn la mantindrà fixa. Llavors feu sostenir els extrems de l'agulla en la vora de dues copes, procurant que l'espelma s'aguanti horitzontal, per a la qual cosa, si con-

vé, es talla o rasca cera del costat que pesi més.

Ja conseguit l'equilibri, s'encenen els dos blens, i així que vagi gotejant la cera per un o altre cap, començaran una sèrie d'oscil·lacions de l'espelma, que s'inclinirà ara a un costat ara a un altre, en un moviment continuat. Sota cada flama convé posar-hi un platet on es vagin recollint les gotes de cera.

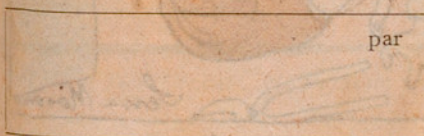
ENDEVINALLES

LOGOGRIF NUMÉRIC

per PERE COLL CASELLAS

1	2	3	4	5	Nom d'home
1	4	3	2		Capital de nació
	3	4	5		Tothom hi està
		5	4		Negació
			1		Consonant

JEROGLÍFIC COMPRIMIT, per E. MORGUÍ

par

JEROGLÍFIC, per REGINA COTAL

T T T
T T T T
T T T

TARGETA, per EDUARD PARÉ W.

Manel E. Guitarra Baixera

G.

Combineu aquestes lletres de manera que donin el títol d'un drama català i el nom i cognom de son autor.

Els deu primers endevinares que enviiu totes les solucions exactes, seran premiats amb llibres.

Solucions a les endevinalles del número anterior

Al acróstic: Poble de Segur - Olot - Balaguer - Lleida
Esplugues - Sort - Centelles - Arbós - Tàrraga - Arenys
de Mar - Llíansa - Atmetlla - Nurià - Sallent.

Al jeroglífic comprimit: Pany i clau.

Al logogrif numéric: Girona.

Al jeroglífic: Qui més mira menys veu.

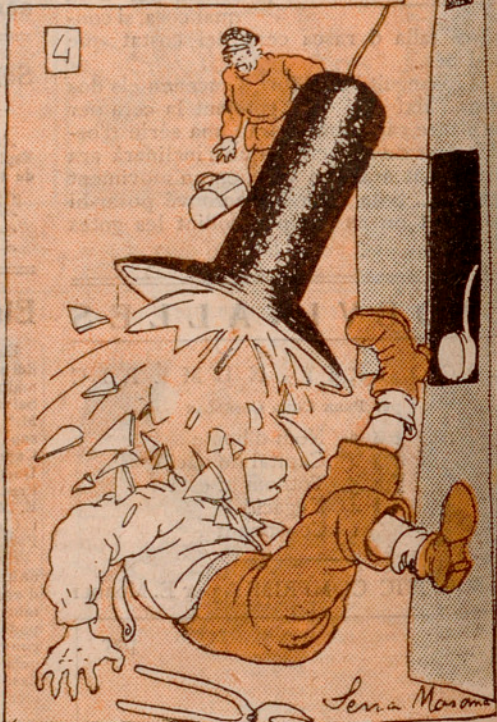
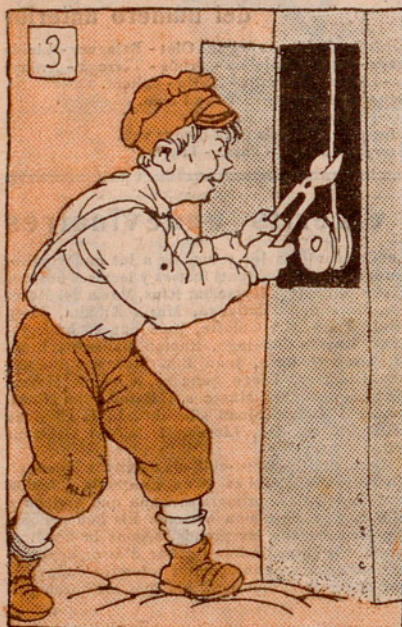
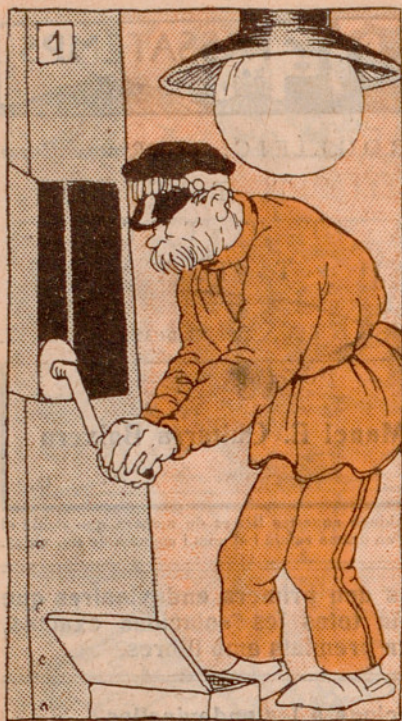
A la targeta: Ripoll - Basea - Tragí.

Els eixerits endevinares

Han endevinat totes les solucions a les endevinalles del **número 13**, els següents lectors i lectors nostres, mainadistes estimats: Montserrat Rius, Maria del Roser Salvador, Florentina Vilallonga, Maria Ribalta, Josep M.ª Arisó, Josep M.ª Galofre, Joan Sancristòfol, Josep Viñas, Ramon Domingo, Ramon Ballester, Emili Capella, Josep Combas, Joan Bta. Morató i Portell, Domènec Giménez, Diego Sánchez, Climent Marca, Frederic Stegmann, M. Masachs, J. Barea, Joan Homs, E. Marimon i Fornell, Joan Chambó, Lluís Cardona i Cumella, M. Pinillos, Llorenç Delcós i Germans Passarell.

Han sigut, doncs, vint-i-vuit els enginyosos endevinares, nombre crescut, si es té en compte la dificultat d'encertar-ho tot. Es la primera setmana que arriben a tants. Mai havien sigut una dotzena. Els deu primers poden passar a recollir els premis, segons la condició convinguda. Els altres tindran l'honor d'ésser admirats pels companys que no han encertat totes les endevinalles. Hem donat la preferència als que arribaren primer. Avant!

A. Artís, imp.— Vich, 16 : Tel. 1471 G.: Barcelona

DÉU TÉ UN BASTÓ, QUE CASTIGA SENSE FER REMÓ